

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

УКАЗ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Се прогласува Законот за инспекциски надзор, што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 27 јуни 2025 година.

Бр. 08-3696/1
27 јуни 2025 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Гордана Сиљановска-Давкова, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
Африм Гаши, с.р.

ЗАКОН ЗА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

ГЛАВА I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на законот

Член 1

Со овој закон се уредуваат основните начела, видовите и постапката на инспекцискиот надзор, организацијата, работата и раководењето со инспекциите, правата и обврските на учесниците во инспекцискиот надзор, како и други прашања од значење за инспекцискиот надзор.

Примена на законот

Член 2

Одредбите од овој закон не се применуваат за Управата за јавни приходи, Царинската управа, Министерството за одбрана, Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации и Министерството за внатрешни работи.

Значење на изразите употребени во овој закон

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **„Инспектор“** е административен службеник со овластувања, одговорности, права и обврски утврдени со закон, кој врши инспекциски надзор;

2. **„Инспекциски надзор“** е надзор над спроведувањето и примената на законите и другите прописи од страна на државните органи, јавните претпријатија, трговските друштва, установите, физичките и правните лица;

3. **„Субјекти на инспекциски надзор“** се државните органи, јавните претпријатија, трговските друштва, установите, физичките и правните лица во кое е предвидено вршење на инспекциски надзор;

4. **„Инспекциска постапка“** е постапка уредена со овој закон, со Законот за општата управна постапка или со друг посебен закон;

5. **„Инспекциски акти и дејствија“** се сите акти и дејствија коишто инспекторите ги донесуваат и преземаат во инспекциската постапка;

6. **„Инспекциски мерки“** се мерки предвидени со овој и со друг закон, кои ги изрекуваат инспекторите при вршење на инспекцискиот надзор, заради отстранување на утврдените неправилности и недостатоци;

7. **„Опомена“** е инспекциска мерка со која субјектот на инспекцискиот надзор првенствено се задолжува да ги отстрани утврдените неправилности и недостатоци во определен рок;

8. **„Проценка на ризик“** во смисла на овој закон е процес на анализа, управување и известување за ризикот од неусогласеноста на работењето на субјектот на инспекцискиот надзор, со прописите од соодветната област.

Употреба на јазиците и писмата

Член 4

Одредбите од Законот за употреба на јазиците соодветно се применуваат при инспекцискиот надзор.

ГЛАВА II

ОСНОВНИ НАЧЕЛА НА ИНСПЕКЦИСКИОТ НАДЗОР

Начело на законитост

Член 5

Во вршење на инспекцискиот надзор, инспекторот е должен да постапува согласно Уставот на Република Северна Македонија, законите, меѓународните договори ратификувани согласно Уставот на Република Северна Македонија и други прописи донесени врз основа на закон.

Начело на заштита на јавниот интерес

Член 6

При вршење на инспекцискиот надзор, инспекторот обезбедува заштита на јавниот интерес.

Начело на еднаквост, непристрасност и објективност

Член 7

(1) Инспекторот во вршењето на инспекцискиот надзор обезбедува еднаквост, непристрасност и објективност кон субјектите на инспекциските надзори.

(2) Инспекторот е должен да внимава на постоење на судир на интереси со субјектите на инспекциски надзор согласно закон.

Начело на одговорност

Член 8

Инспекторот е лично одговорен за стручно и совесно извршување на инспекцискиот надзор, како и за штетата предизвикана со незаконито дејствие или незаконито одбивање да преземе соодветно дејствие.

Начело на материјална вистина

Член 9

Инспекторот, по службена должност ги утврдува сите факти и околности што се од значење за правилно утврдување на фактичката состојба и изведува докази во постапката на инспекцискиот надзор.

Начело на сослушување на субјектот на инспекцискиот надзор

Член 10

Пред преземањето на инспекциските мерки за отстранување на неправилностите и недостатоците утврдени кај субјектот на инспекцискиот надзор, инспекторот е должен на субјектот на инспекцискиот надзор да му даде можност да се изјасни за фактите и околностите кои се утврдуваат при инспекцискиот надзор.

Начело на самостојност

Член 11

Инспекторот во рамките на своите овластувања и надлежности утврдени со овој или друг закон, е самостоен и независен во вршењето на инспекцискиот надзор и во изрекувањето на инспекциски мерки.

Начело на јавност

Член 12

(1) Инспекцискиот надзор е јавен.

(2) Инспекциите, преку своите веб-страници, редовно објавуваат информации од значење за јавноста, за спроведените дејствија и за изречените инспекциски мерки заради заштита на животот и здравјето на луѓето или имотот или заради потешки нарушувања на јавниот интерес.

Начело на пропорционалност

Член 13

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот изрекува инспекциски мерки кои се неопходни за отстранување на утврдените неправилности и недостатоци и кои се поповолни за субјектот на инспекцискиот надзор, при тоа внимава да не го попречува ефикасното функционирање на субјектот на инспекцискиот надзор

(2) При изрекувањето на инспекциските мерки и рокот за отстранување на утврдените недостатоци, инспекторот се раководи од тежината на недостатокот, штетните последици предизвикани кон јавниот интерес или интересот на трети лица, како и времето кое е потребно субјектот на инспекцискиот надзор да ги отстрани утврдените недостатоци.

Начело на превенција

Член 14

При вршење на инспекциски надзор, инспекторот врши превентивна функција и изрекува инспекциски мерки кога со превентивната функција не може да се обезбеди целта на инспекцискиот надзор.

Начело на супсидијарност

Член 15

Во инспекциската постапка се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој или друг закон поинаку не е уредено.

ГЛАВА III

КООРДИНАЦИЈА НА РАБОТАТА НА ДРЖАВНИТЕ ИНСПЕКТОРАТИ

Колегиум на директори на државни инспекторати

Член 16

(1) Заради меѓусебна координација на работата и поголема ефикасност на државните инспекторати, од страна на Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата), на предлог на Министерството за јавна администрација се формира Колегиум на директори на државни инспекторати (во натамошниот текст: Колегиумот), како меѓуресорско координативно работно тело составено од директорите на државните инспекторати.

(2) Со Колегиумот раководи лице од редот на членовите на Колегиумот, назначено од министерот за јавна администрација.

(3) На седниците на Колегиумот може да се повикаат да земат активно учество раководители или инспектори од инспекциски служби организирани како организациони единици за инспекциски надзор во состав на органите на државната управа и во општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје и експерти од одделни области на инспекцискиот надзор.

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАКОВОДЕЊЕ СО ИНСПЕКЦИИТЕ

Организација на инспекциите

Член 17

(1) Инспекциите се организирани како:

- државни инспекторати за одделни области основани како органи во состав на министерствата (во натамошниот текст: државните инспекторати) и
- инспекциски служби организирани како организациони единици за вршење на инспекциски надзор во органите на државната управа, општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје – сектор или одделение за инспекциски надзор (во натамошниот текст: инспекциските служби).

(2) На државните инспекторати не може со посебен закон да им се утврди статус на правно лице.

(3) Државните инспекторати по овластување на министерот самостојно располагаат со одобрените буџет од министерството во чиј состав се наоѓаат и спроведуваат постапки за вработување на инспектори согласно закон.

Раководење со државните инспекторати

Член 18

(1) Со државниот инспекторат раководи директор на државниот инспекторат (во натамошниот текст: директорот), кој врз основа на јавен оглас го избира и разрешува Владата.

(2) Јавниот оглас од став (1) на овој член, се распишува шест месеци пред истекот на мандатот на директорот.

(3) Јавниот оглас од став (1) на овој член го објавува Владата на својата веб страна и во најмалку два дневни весници, од кои еден што се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат на службен јазик различен од македонскиот јазик, а рокот за пријавување не може да биде пократок од 15 дена од денот на неговото објавување.

(4) Директорот функцијата ја извршува професионално, со мандат од четири години, со право на уште еден последователен избор.

(5) Директорот е лично одговорен за својата работа и за работата на државниот инспекторат пред Владата и пред министерот.

Раководење со инспекциските служби

Член 19

Со инспекциските служби раководи раководното лице на органот на државната управа, односно градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и на градот Скопје во чии рамки се наоѓа организационата единица како инспекциска служба (во натамошниот текст: функционерот).

Општи услови за именување на директор на државен инспекторат

Член 20

(1) За директор може да биде избрано лице, кое:

- има државјанство на Република Северна Македонија,

- во моментот на именување со правосилна судска пресуда не му е изречена казна затвор или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност,
 - има стекнато најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен,
 - има најмалку шест години работно искуство по дипломирањето, во соодветната област,
 - поседува еден од следниве меѓународно признати сертификати или уверенија за активно познавање на англиски јазик, и тоа: ТОЕФЕЛ ИБТ најмалку 74 бода, ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 6 бода, ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) - најмалку B2 (B2) ниво, ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First) – положен, БУЛАТС (BULATS) - најмалку 60 бода или АПТИС (APTIS) - најмалку ниво B2 (B2) или сертификат и/или уверение со кои се потврдува познавањето на еден од трите најчесто користени јазици на Европската унија (англиски, француски или германски јазик) на најмалку ниво B2 (B2), од Европската референтна рамка на јазици, издадени од установа или институција во државата или странство, регистрирана како давател на оваа услуга и
 - поседува потврда за активно познавање на компјутерски програми.
- (2) Покрај општите услови од став (1) на овој член, со закон може да се утврдат и посебни услови за избор на директор.

Разрешување на директор

Член 21

(1) Директорот може да биде разрешен со одлука на Владата пред истекот на мандатот за кој е избран, во следните случаи:

- на негово барање,
- на предлог на министерот кој раководи со министерството во чиј состав е државниот инспекторат, доколку државниот инспекторат со кој раководи не реализирал најмалку 70% од програмата или доколку министерот не е задоволен од начинот на извршување на надлежностите на државниот инспекторат,
- ако со правосилна судска одлука е осуден за кривично дело со казна затвор или му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност,
- поради загубена деловна способност или
- поради повреда на правилата за судир на интереси и спречување на корупција утврдени со закон или со кодексот за однесување на избрани и именувани лица.

(2) Во рок од седум дена од денот на разрешувањето во случаите од ставот (1) на овој член, Владата именува вршител на должноста директор до изборот на нов директор, но не подолго од шест месеци, кој ги исполнува условите за избор на директор од член 20 од овој закон.

(3) Со донесувањето на одлуката за разрешување од став (1) на овој член, Владата донесува одлука за распишување на јавен оглас за избор на директор согласно член 18 став (1) од овој закон.

Надлежности на директорот

Член 22

(1) Директорот ги врши следните работи:

- ја координира и организира работата на државниот инспекторат,
- презема правни дејствија во име и за сметка на државниот инспекторат по овластување на министерот,

- во соработка со министерот, обезбедува услови за ефикасна примена на законите и прописите кои се однесуваат на инспекцискиот надзор,
- одлучува за правата и обврските на вработените во државниот инспекторат по овластување на министерот,
- предлага програми за стручно усовршување и обуки на инспекторите,
- изготвува извештаи и предлага планови, и тоа:
 - i. годишен план за работа на државниот инспекторат,
 - ii. годишен извештај за работа на државниот инспекторат или
 - iii. месечен план за работа на секој инспектор;
- предлага други акти предвидени со овој или друг закон,
- обезбедува јавност во работењето на државниот инспекторат,
- обезбедува услови на инспекторот за навремено, стручно и законско спроведување на инспекцискиот надзор (превозно средство, трошоци за гориво, патарини, соодветна опрема и службена униформа, соодветни службени обувки, технички помагала и други средства и трошоци за вршење на инспекцискиот надзор) и
- врши други работи од надлежност на државниот инспекторат, согласно закон или по овластување од министерот.

(2) Директорот во случај на негово отсуство или кога поради болест и други причини не е во можност да ја извршува функцијата, го заменува еден од раководните инспектори, овластен од него.

Надлежности на функционерот

Член 23

Функционерот ги врши следните работи:

- ја координира и организира работата на инспекциската служба,
- ја претставува и застапува инспекциската служба,
- одлучува за правата и обврските на вработените во инспекциската служба,
- обезбедува услови за ефикасна примена на законите и прописите кои се однесуваат на инспекцискиот надзор,
- предлага програми за стручно усовршување и обука на инспекторите;
- донесува програмски и извештајни документи, и тоа:
 - i. годишен план за работа на инспекциската служба;
 - ii. годишен извештај за работа на инспекциската служба и
 - iii. месечен план за работа на секој инспектор на предлог на непосредниот раководител на организационата единица во кој е распореден инспекторот;
- донесува други акти предвидени со овој или друг закон,
- обезбедува јавност во работењето на инспекциската служба и
- врши други работи од надлежност на инспекциската служба, согласно со закон.

ГЛАВА V

СЛЕДЕЊЕ И РАБОТА НА ИНСПЕКЦИИТЕ

Проценка на ризик

Член 24

(1) Инспекцискиот надзор се заснова на проценка на ризикот кај субјектите на инспекциски надзор за неспроведувањето и непримената на законите и другите прописи.

(2) Според степенот, ризикот може да биде:

- низок ризик – нема голема веројатност дека субјектот на инспекцискиот надзор не ги спроведува или не ги применува законите и другите прописи,
- среден ризик – постои веројатност дека субјектот на инспекцискиот надзор не ги спроведува или не ги применува законите и другите прописи или
- висок ризик – постои особена веројатност дека субјектот на инспекцискиот надзор не ги спроведува или не ги применува законите и другите прописи.

(3) Проценката на ризикот од став (2) на овој член се прави во текот на подготвувањето на годишниот план за работа на инспекцијата.

(4) Проценката на ризик од став (2) на овој член вклучува анализа, управување и известување за ризикот и се спроведува според методологија за проценка на ризик, која ја донесува министерот на предлог на директорот односно функционерот на предлог на раководителот на организационата единица во кој е распореден инспекторот.

(5) Проценката на ризикот од став (1) на овој член се врши преку:

- идентификување на ризиците за заштитените добра, права и интереси, животната средина и здравјето на луѓето, кои може да се јават како последица од работата на субјектот на инспекцискиот надзор и
- проценка на тежината на штетните последици и веројатноста за нивно случување.

(6) Тежината на штетните последици од став (5) алинеја 2 на овој член се проценува врз основа на:

- природата на штетните последици кои можат да произлезат од видот на дејноста на субјектот на инспекцискиот надзор или од карактеристиките на производот кој се става на пазарот односно услугата која се дава од страна на субјектот на инспекцискиот надзор и
- обемот на штетните последици кои произлегуваат од опфатот на корисници на производот односно услугата која се дава од страна на субјектот на инспекцискиот надзор.

(7) Веројатноста на случување на штетни последици од став (5) алинеја 2 на овој член се проценува врз основа на:

- претходната работа и постапување на субјектот на инспекцискиот надзор, вклучувајќи ја и последната утврдена состојба на законитост и безбедност во неговото работење и постапување,
- стандарди и другите документи кои ја сочинуваат националната стандардизација, како и правилата на добра практика кои ги применува субјектот на инспекцискиот надзор,
- системите за управување и внатрешен надзор на работењето на субјектот на инспекцискиот надзор,
- состојбата во областа во која се врши дејноста и предвидувањата за идните движења во таа област и
- внатрешните и надворешните стручни, технички, технолошки и финансиски капацитети на субјектот на инспекцискиот надзор.

(8) Елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик ги пропишува министерот на предлог на директорот односно функционерот.

Коефициенти на сложеност на инспекциски надзор

Член 25

(1) Коефициентите на сложеност на инспекцискиот надзор се утврдуваат врз основа на следните критериуми:

- условите во кои се врши инспекцискиот надзор и изложеноста на инспекторот на можни влијанија врз неговото здравје и живот,

- број на субјекти кои се предмет на инспекциски надзор,
- број на прописи врз основа на кои се врши инспекциски надзор и
- потребно време за вршење на инспекциски надзор.

(2) Директорот односно функционерот врши распределба на предметите за вршење инспекциски надзор, имајќи го предвид нивото на инспекторот и коефициентот на сложеност на инспекцискиот надзор.

(3) Начинот на утврдување на коефициентите за сложеност на инспекцискиот надзор ги пропишува министерот, односно функционерот.

Годишен план за работа на инспекциите

Член 26

(1) Годишниот план за работа на инспекциите содржи активности и мерки за ефикасно извршување на работите од инспекцискиот надзор.

(2) Со годишниот план од став (1) на овој член се утврдуваат обемот и содржината на инспекцискиот надзор кои се засноваат на анализа на претходно спроведените инспекциски надзори и проценка на веројатноста за непочитување или кршење на законите и другите прописи од секоја област.

(3) Годишниот план од ставот (1) на овој член го донесува министерот на предлог на директорот, односно функционерот во инспекциски служби организирани како организациони единици за вршење на инспекциски надзор во органите на државната управа, најдоцна до 31-ви декември од тековната година, за наредната година и го објавува на веб-страницата на инспекцијата.

(4) Годишниот план од ставот (1) на овој член го донесува градоначалникот (функционерот) на предлог на раководителот на општинскиот инспекторат, најдоцна до 31-ви декември од тековната година, за наредната година и го објавува на веб-страницата на општината.

(5) Годишниот план од став (1) на овој член се доставува до Колегиумот за информирање во електронска форма.

(6) Претседателот на Колегиумот до 1 март во тековната година ја известува Владата за стратешките определби и приоритети кои произлегуваат од годишните планови на инспекциите.

(7) Формата и содржината на годишниот план од став (1) на овој член, ги пропишува министерот за јавна администрација.

Месечен план за работа на секој инспектор

Член 27

(1) Врз основа на годишниот план за работа на инспекциите од членот 26 став (1) од овој закон, министерот на предлог на директорот односно функционерот во инспекциски служби организирани како организациони единици за вршење на инспекциски надзор во органите на државната управа, најдоцна до почетокот на месецот, донесува месечен план за работа на секој инспектор.

(2) Врз основа на годишниот план за работа на инспекциите од членот 26 став (1) од овој закон, градоначалникот (функционерот) на предлог на раководителот на општинскиот инспекторат, најдоцна до почетокот на месецот, донесува месечен план за работа на секој инспектор.

(3) При подготвувањето на месечниот план од став (1) на овој член, се зема предвид и евентуалното отсуството на инспекторот поради користење на годишен одмор, стручно усовршување и обука или други оправдани причини.

(4) Месечниот план од став (1) на овој член, се доставува до Колегиумот за информирање во електронска форма.

(5) Формата и содржината на месечниот план од став (1) на овој член, ги пропишува министерот за јавна администрација.

Годишен извештај за работа на инспекциите

Член 28

(1) Годишниот извештај за работа на инспекциите за претходната година го донесува министерот на предлог на директорот односно функционерот, најдоцна до 31 јануари во наредната година и го доставува до Колегиумот во електронска форма.

(2) Годишниот извештај од став (1) на овој член се објавува на веб страницата на инспекцијата.

(3) Годишниот извештај од став (1) на овој член задолжително содржи податоци за бројот на конкретни предмети, времето потребно за решавање на конкретните предмети, почитувањето на роковите за решавање на поединечните предмети и реализацијата на годишните планови за работа на инспекциската служба.

(4) Колегиумот подготвува збиен извештај од доставените годишни извештаи од став (1) на овој член и го доставува до Владата за информирање, најдоцна до 31 март од тековната година за претходната година.

(5) Врз основа на анализата од податоците во збирниот извештај од ставот (4) на овој член, Колегиумот изготвува наоди, насоки и препораки за подобрување на работењето на инспекциите.

(6) Формата и содржината на годишниот извештај од став (1) на овој член ги пропишува министерот за јавна администрација.

Регистри и информациски систем за инспекциски надзор

Член 29

(1) Инспекциите водат регистри и информациски систем за инспекциски надзор во електронска форма, во кои се содржани инспекциските мерки, како и сите акти и документи од спроведените инспекциски постапки.

(2) Формата, содржината и начинот на воспоставување, водење и користење на регистрите и информацискиот систем од став (1) на овој член ги пропишува министерот за јавна администрација.

Инспекциска евиденција

Член 30

(1) Инспекциите за вршењето на инспекцискиот надзор, задолжително водат посебна евиденција за податоците кои се однесуваат на инспекциската постапка.

(2) Инспекциската евиденција од став (1) на овој член задолжително содржи тековни податоци за сите спроведени инспекциски надзори од инспекцијата, субјектите на инспекциските надзори и мерките изречени за нив и е достапна на сите инспектори во инспекцијата.

(3) Формата, поблиската содржина и начинот на водење на инспекциската евиденција од став (1) на овој член, ги пропишува министерот за јавна администрација.

ГЛАВА VI

ИНСПЕКТОР

Статус на инспектор

Член 31

(1) Инспектор е административен службеник со права, обврски и одговорности утврдени со овој или друг закон, кој ги исполнува општите услови за вработување утврдени во Законот за административни службеници и посебните услови утврдени со овој и/или со друг закон и со актот за систематизација на работните места на инспекцијата и кој има потврда за положен испит за инспектор.

(2) Инспекторите се овластени да вршат инспекциски надзор согласно овој закон и законите што ги уредуваат одделните видови инспекциски надзор.

Категории и нивоа на работни места за инспектори

Член 32

Работните места на инспекторите се класифицираат во категориите Б и В и соодветните нивоа, согласно Законот за административни службеници.

Звања на инспектори

Член 33

Нивоата на работни места во рамките на категориите Б и В за инспекторите дополнително се опишуваат со звање, и тоа:

- Категорија Б:

- i. Б2 – главен инспектор;
- ii. Б3 – помошник главен инспектор;
- iii. Б4 – виш инспектор;

- Категорија В:

- i. В1 – советник инспектор;
- ii. В2 – самостоен инспектор;
- iii. В3 – помлад инспектор.

Посебен услов за вработување на инспектор

Член 34

(1) Кандидатот за инспектор од категорија Б, покрај општите услови за вработување од Законот за административни службеници, треба да ги исполнува следните посебни услови, и тоа:

- ниво на квалификација VI А според Македонската рамка на квалификации и стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен,
- работно искуство и тоа:
 - i. Б2 – најмалку шест години работно искуство по дипломирањето, од кои најмалку три години како инспектор;
 - ii. Б3 - најмалку пет години работно искуство по дипломирањето, од кои најмалку две години како инспектор и

iii. B4 – најмалку четири години работно искуство по дипломирањето, од кои најмалку една година како инспектор.

(2) Кандидатот за инспектор од категорија В, покрај општите услови за вработување од Законот за административни службеници, треба да ги исполнува следните посебни и тоа:

- стручни квалификации и тоа:

i. за нивото B1 – ниво на квалификација VI А според Македонската рамка на квалификации и стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен а

ii. за нивоата B2 и B3 - ниво на квалификација VI Б според Македонската рамка на квалификации и стекнати најмалку 180 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен и

- работно искуство и тоа:

i. B1 – најмалку три години работно искуство во структурата,

ii. B2 – најмалку две години работно искуство во структурата,

iii. B3 – со или без работно искуство;

- општи работни компетенции за сите нивоа согласно Рамката на општи работни компетенции и

- посебни работни компетенции за сите нивоа и тоа:

i. активно познавање на еден од трите најчесто користени јазици на Европската унија (англиски, француски, германски) и

ii. активно познавање на компјутерски програми за канцелариско работење.

Пополнување на работно место за инспектор

Член 35

(1) Пополнување на слободно работно место за инспектор се врши согласно Законот за административни службеници и Законот за вработените во јавниот сектор.

(2) Заради потребите на работата на инспекцијата, инспекторот не може без негова согласност да биде преместен на друго работно место за кое не е предвидено вршење на инспекциски надзор.

Испит за инспектор

Член 36

(1) Испитот за инспектор претставува проверка на стручната оспособеност на кандидатите за инспектори за самостојно вршење на инспекциски надзор.

(2) Испитот од став (1) на овој член се состои од следните области:

- општа управна постапка и управен спор,

- инспекциска постапка и

- прекршочна постапка.

(3) Испитот од став (1) на овој член, кандидатот за инспектор вработен во инспекцијата како административен службеник е должен да го полага во рок од три месеци по истекот на една година од денот на вработување во инспекцијата, во која се стекнал со практични знаења за вршење на инспекциски надзор преку практична обука, која ја спроведува инспекцијата во која е вработен.

(4) Испитот од став (1) на овој член го спроведува институцијата надлежна за обуки и стручно усовршување на административните службеници, на трошок на инспекцијата во која е вработен кандидатот за инспектор, а средствата се приход на Буџетот на Република Северна Македонија.

(5) Практичната обука од став (3) на овој член се состои во континуирано учење и присуство при вршење инспекциски надзор од областа на инспекцијата во која е вработен кандидатот за инспектор.

(6) Во рок од 15 дена од денот на полагање на испитот од став (1) на овој член, институцијата надлежна за обуки и стручно усовршување на административните службеници на инспекторот му издава потврда за положен испит за инспектор, со што кандидатот за инспектор вработен во инспекцијата како административен службеник се стекнува со статус на инспектор.

(7) На кандидатот за инспектор вработен во инспекцијата како административен службеник кој не се јавил или не го положил испитот од став (1) на овој член во рокот од став (3) на овој член, му се дава дополнителен рок од еден месец да го положи испитот, а доколку и во дополнителниот рок не го положи испитот со решение на министерот односно функционерот му престанува работниот однос.

(8) Против решението од став (7) на овој член, дозволена е жалба до Агенцијата за администрација, во рок од 15 денови од денот на приемот на решението.

(9) Програмата за полагање на испитот од став (1) на овој член, начинот на полагањето и начинот на пријавување на испитот за инспектор, формата и содржината на барањето за полагање на испитот за инспектор, како и начинот на спроведување на практичната обука ги пропишува министерот за јавна администрација, во соработка со институцијата надлежна за стручно усовршување и обуки на административни службеници.

Службена легитимација и значка

Член 37

(1) Инспекторот има службена легитимација и значка со која се докажува неговото својство, идентитет и овластувања.

(2) Службената легитимација и значка од став (1) на овој член ги издава министерот односно функционерот.

(3) Инспекторот има право и должност да ги употребува службената легитимација и значка од став (1) на овој член само додека врши инспекциски надзор.

(4) Во случај на престанок на работниот однос или суспензија на инспекторот согласно закон, инспекторот е должен, со денот на донесување на решение за престанок на работниот однос или суспензија да ги врати службената легитимација и значката на министерот односно функционерот кој ги издал.

ГЛАВА VII

ПРАВА И ОБВРСКИ НА ИНСПЕКТОР

Плата, надоместоци и додатоци на плата на инспектор

Член 38

(1) Инспекторот има право на плата и надоместоци на плата под услови и критериуми утврдени во Законот за административни службеници, освен ако поинаку не е уредено со овој закон.

(2) Инспекторот има право на додаток на плата заради постоење на висок ризик по животот и здравјето при извршувањето на работите и задачите на инспектор во висина од 30% од износот на основната бруто-плата.

Стручно усовршување и обука на инспекторите

Член 39

(1) Инспекторот има право и должност на постојано стручно усовршување и обучување согласно потребите на инспекцијата во која е вработен.

(2) Стручното усовршување и обучување од став (1) на овој член, се спроведува преку генерички и специјализирани обуки од соодветната област на инспекцискиот надзор, организирани од институцијата за стручно усовршување и обуки на административни службеници согласно закон.

Годишна програма за стручно усовршување и обуки и индивидуален годишен план за стручно усовршување и обука на инспекторот

Член 40

(1) Инспекцијата предлага годишна програма за стручно усовршување и обуки е на инспекторите, која ја донесува институцијата надлежна за стручно усовршување и обуки на административни службеници.

(2) Врз основа на годишната програма од став (1) на овој член, инспекцијата изработува годишен план за обуки на секој инспектор, кој го донесува министерот, односно функционерот.

Осигурување од несреќа при работа

Член 41

(1) Инспекцијата задолжително и на своја сметка го осигурува инспекторот за случаи на несреќа при работа.

(2) Годишниот извештај од член 28 став (1) од овој закон задолжително содржи податоци за осигурувањето од став (1) на овој член на сите инспектори во инспекцијата.

Обврска за чување на тајна

Член 42

(1) Инспекторот е должен во текот и по престанокот на вработувањето да ги чува како деловна тајна сите податоци што ги дознал при вршењето на инспекциски надзор, а кои со пропис или општ акт на субјектот на инспекцискиот надзор се утврдени како деловна тајна.

(2) За непочитување на должноста од став (1) на овој член, инспекторот одговара материјално и кривично согласно закон.

Обврска за заштита на лични податоци

Член 43

Инспекторот е должен при вршењето на инспекцискиот надзор да ги применува прописите за заштита на личните податоци.

Одговорност на инспекторот

Член 44

(1) Покрај одговорноста за дисциплинска неуредност и дисциплински престап согласно Законот за административни службеници, инспекторот е дисциплински одговорен за дисциплински престап и ако при вршење на инспекцискиот надзор не:

- преземе соодветни мерки кои во согласност со овој или друг закон бил должен да ги преземе,

- ги извести надлежните органи за прекршување на законите или другите прописи кои со записник констатирал при вршењето на инспекцискиот надзор,

- пријави судир на интереси согласно закон,

- постапи согласно со обврската за чување на деловна тајна од членот 42 од овој закон и

- постапи согласно обврската за примена на прописите за заштита на личните податоци од членот 43 од овој закон.

(2) Постапката за утврдување на дисциплинска и материјална одговорност на инспекторите се спроведува согласно Законот за административни службеници.

(3) Против решението за дисциплинска одговорност донесено од министерот односно функционерот, инспекторот има право на жалба до Агенцијата за администрација во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

ГЛАВА VIII

УЧИНОК НА ИНСПЕКТОР

Управување со учинокот на инспектор

Член 45

(1) За управување со учинокот на инспектор, се воспоставува систем за управување со учинок чија цел е унапредување на институционалниот учинок преку унапредување на индивидуалниот учинок на инспекторот, како и идентификување на неговите недостатоци и можности за развој.

(2) Системот од став (1) на овој член, се состои од:

- утврдување на критериуми за оценување на учинокот,

- постапка за оценување на учинокот на инспекторот и

- оценка на учинок на инспекторот.

(3) Системот од став (1) на овој член се воспоставува во секоја инспекција, која е должна да го следи учинокот на инспекторите.

Критериуми за оценување на учинокот

Член 46

(1) Критериуми за оценување на учинокот на инспекторот се податоците и информациите за степенот на реализација и исполнетост на месечниот план од член 27 од овој закон и реализираните обуки на инспекторот.

(2) Критериумите од ставот (1) овој член, се вреднуваат преку:

- соодносот помеѓу вкупниот број на планирани редовни и контролни инспекциски надзори утврдени во месечните планови за работа на секој инспектор и вкупниот број на извршени редовни и контролни инспекциски надзори прикажани во годишните извештаи за работа- вкупно 20 бодови;

- соодносот помеѓу вкупниот број на доделените вонредни инспекциски надзори на секој инспектор и вкупниот број на извршени вонредни инспекциски надзори прикажани во годишните извештаи за работа – вкупно 20 бодови,

- почитувањето на законските рокови за подготвување на записници и донесување на инспекциски акти – вкупно 20 бодови,

- водењето на записници и донесувањето на решенија, уредност во водењето на предметите во работа кај инспекторот и квалитет на писменото изразување на инспекторот – вкупно 20 бодови,

- бројот и видот на реализирани обуки на инспекторот на годишно ниво- вкупно 10 бодови и

- спроведени обуки на инспектори во својство на обучувач – вкупно 10 бодови.

(3) Начинот на вреднување на критериумите за успешноста на инспекторите од став (2) на овој член го пропишува министерот за јавна администрација на предлог на Колегиумот.

Постапка за оценување на учинокот на инспектор

Член 47

(1) Инспекторите во текот на нивната работа, врз основа на постојано следење на нивниот учинок, секоја година се оценуваат најдоцна до 31 јануари во тековната година, за претходната година согласно овој закон.

(2) Инспекторите кои во текот на годината биле отсутни од работа подолго од шест месеци поради боледување, неплатено отсуство и слично, но не и користење на годишен одмор, како и инспекторите кои немаат положено испит за инспектор, нема да бидат оценувани.

(3) Оценувањето на учинокот на инспекторите го врши непосредно претпоставениот инспектор, а доколку нема непосредно претпоставен инспектор, тогаш оценувањето го врши претпоставениот раководител.

(4) Оценувањето на учинокот на инспекторите се врши со пополнување на образецот за оценување, а врз основа на податоци што се однесуваат на исполнување на критериумите за оценување на учинокот од член 46 став (2) од овој закон.

(5) Директорот, односно функционерот го потпишува образецот за оценување на учинокот на инспекторот најдоцна осум дена од денот на спроведеното оценување.

(6) Една копија од потпишаниот образец од став (5) на овој член му се доставува на инспекторот кој бил оценуван.

(7) Инспекторот има право на приговор против оценката од потпишаниот образец од став (6) на овој член во рок од осум дена од денот на приемот на копијата од образецот, до Агенцијата за администрација.

(8) Начинот на оценување на учинокот на инспекторите, како и формата и содржината на образецот за оценување на учинокот на инспекторите ги пропишува министерот за јавна администрација.

Оценка за учинок на инспектор

Член 48

(1) Оценката за учинокот на инспекторот се утврдува во постапката за оценување на учинокот на инспекторот, а се пресметува врз основа на збирот од добиените бодови вреднувани согласно критериумите од член 46 став (2) од овој закон.

(2) Оценката за учинокот на инспекторот се изразува описно како резултат на остварените бодови за успешност за период од една година, согласно критериумите од член 46 став (2) од овој закон и може да биде:

- „А – се истакнува” – од 76 до 100 бодови;
- „Б – задоволува” – од 51 до 75 бодови;
- „В – делумно задоволува” – 21-50 бодови и
- „Г – не задоволува” – од 0-20 бодови.

ГЛАВА IX

ПОСТАПКА ЗА ВРШЕЊЕ НА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Цел на инспекциски надзор

Член 49

Целта на инспекцискиот надзор е превентивно делување или преземање на мерки за спречување или отстранување на последиците врз заштитените добра, права или интереси, како и изрекување на инспекциски мерки за отстранување на утврдените неправилности и недостатоци.

Постапка за вршење на инспекциски надзор

Член 50

(1) Инспекцискиот надзор се врши согласно месечниот план за работа на секој инспектор или по писмена наредба на министерот, директорот на инспекторатот односно функционерот.

(2) Постапката на вршење на инспекциски надзор се состои од четири фази, и тоа планирање, спроведување, завршување и документирање на инспекцискиот надзор, освен во случаи утврдени со посебните закони, кога постапката за вршење на инспекциски надзор може да се состои и од помалку фази.

(3) Поради обемот или сложеноста, инспекциски надзор може да вршат повеќе инспектори од иста или од различни инспекции.

(4) При вршење на инспекциски надзор не смее да биде повредена тајноста на личните податоци.

(5) По исклучок од став (1) на овој член, инспекторот може да изврши вонреден инспекциски надзор по службена должност, кој не е утврден со месечниот план за работа на секој инспектор, односно за кој не е добиена писмена наредба од министерот, директорот, односно функционерот, доколку го затекне субјектот на инспекцискиот надзор во извршување на дејствија спротивни на законите над кои инспекторот е надлежен да врши инспекциски надзор.

(6) Во случаите од став (5) на овој член инспекторот, е должен до крајот на работното време да го извести директорот на инспекторатот односно функционерот за извршениот инспекциски надзор.

(7) Начинот на вршење на инспекциски надзор го пропишува министерот за јавна администрација.

Легитимирање на инспекторот

Член 51

Пред започнување на вршењето на инспекциски надзор, инспекторот е должен да се легитимира пред субјектот на инспекцискиот надзор.

Права на инспекторот при вршење на инспекциски надзор

Член 52

(1) Инспекторот има право да врши инспекциски надзор над субјектите на инспекциски надзор во секое време и на лице место, во деловните простории, инсталациите и други објекти што не се користат како живеалиште, како и над средствата и опремата за вршење

на дејноста и/или активноста за која со соодветен акт издаден од соодветен орган на државната управа е регулирано вршењето на дејноста и/или активноста и се пропишани условите под кои истите можат да се вршат.

(2) Инспекторот при вршењето инспекциски надзор има право:

- на пристап во секое време и на секое место каде што е потребно, односно во простории и деловни простории, локации и транспортни средства,
- непречено да ја разгледува целокупната потребна документација на субјектот на инспекцискиот надзор,
- на пристап во технолошките, производствените и други процеси коишто се дел од дејностите и/или активностите на субјектот на инспекцискиот надзор,
- да запечати простории и/или предмети во временски период потребен за обезбедување на докази потребни за спроведување на прекршочна или кривична постапка,
- да изврши увид во документ за идентификација на лицата овластени од субјектот на инспекциски надзор, други вработени или работно ангажирани лица во субјектот на инспекциски надзор, како и на физички лица кои се затекнати на местото на инспекцискиот надзор,
- да го фотографира и го снима просторот во кој се врши инспекцискиот надзор, како и предмети кои се предмет на инспекциски надзор,
- да сослушува странки и врши увид во управна постапка,
- да прегледува документи со кои може да се утврди идентитет на лица,
- на субјектот на инспекциски надзор да му изрече опомена или друга инспекциска мерка и да утврди рок за отстранување на утврдените неправилности и недостатоци согласно овој или друг закон,
- да го надгледува спроведувањето на инспекциските мерки за отстранување на неправилностите и недостатоците во рокот што е определен од негова страна,
- да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка против субјектот на инспекциски надзор до надлежен орган, кој е должен за својата одлука по поднесеното барање за поведување на прекршочна постапка да го извести инспекторот и
- да поднесе кривична пријава против субјектот на инспекциски надзор до надлежното јавно обвинителство.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот може најдолго во траење од 15 дена да одземе службена документација која му е потребна за утврдување на фактичката состојба во конкретниот предмет, ако смета дека постои основано сомневање за повреда на закон или друг пропис, доколку со тоа не се попречува работењето на субјектот на инспекцискиот надзор, за што инспекторот му издава потврда. Не смее да се одземе документација на државен орган која е класифицирана информација.

(4) Инспекторот има право и обврска да го предупреди или отстрани лицето кое го попречува вршењето на инспекцискиот надзор.

(5) Во случај кога при вршењето на инспекциски надзор инспекторот ќе утврди прекршување на закон или друг пропис или акт кој е во надлежност на друга инспекција, самиот ја утврдува фактичката состојба и за наодите изготвува извештај, кој го доставува до надлежната инспекција.

Соработка со државни органи и други институции

Член 53

(1) Правните и физичките лица кои располагаат со податоци од значење за вршење на инспекцискиот надзор, должни се да соработуваат со инспекторот и во рок од три дена од денот на добивање на барањето од инспекторот, да му ги достават бараните податоци.

(2) Инспекторот има право при вршењето на инспекциски надзор, да побара присуство на овластено службено лице од органот на државната управа надлежен за внатрешни работи, кое е должно да учествува во вршењето на инспекцискиот надзор.

(3) Инспекторот има право при вршењето на инспекциски надзор да побара присуство на службено лице од стручен орган, соодветна организациска единица на општината, општината во Градот Скопје односно Градот Скопје, други стручни установи и правни лица, ако за утврдување на битни факти или околности е потребно такво стручно мислење.

Право на субјектот на инспекциски надзор

Член 54

Субјектот на инспекциски надзор односно од него определеното лице, има право:

- да добие писмено или електронско известување за предметот и времето на спроведување на редовниот инспекциски надзор, придружено со листа за проверка,
- да предлага и да поднесува докази кои се од значење за утврдување на фактичката состојба, во текот на постапката за вршење на инспекцискиот надзор,
- да одбие да го потпише записникот ако не се согласува со фактите кои се наведени во записникот или ако му е оневозможено правото да даде забелешка на истиот,
- да даде забелешка со образложение, на записникот за извршен инспекциски надзор, во однос на:
 - i. законитоста на постапката на инспекцискиот надзор;
 - ii. однесувањето на инспекторот и
 - iii. точноста на утврдената фактичка состојба;
- да биде запознаен со правата и должностите кои ги има во контекст на инспекцискиот надзор,
- да биде запознаен со правниот основ за вршењето на инспекцискиот надзор,
- да го предупреди инспекторот на тајноста на информации кои му ги става на располагање,
- да го придружува инспекторот/те за време на инспекцискиот надзор кој се врши во просториите на субјектот и
- да добие примерок од секоја листа за проверка која ќе се употреби при инспекцискиот надзор.

Обврска на субјектот на инспекциски надзор

Член 55

Субјектот на инспекциски надзор е должен на инспекторот:

- да му овозможи пристап до просториите, производите, електронските бази на податоци или кое било друго средство кое е предмет на инспекцискиот надзор,
- да му овозможи увид во целокупната документација и информации потребни и за утврдување на фактичката состојба,
- по писмено барање на инспекторот и во рок определен од негова страна, да му достави или подготви точни и целосни податоци, извештаи, материјали или други документи кои се потребни за вршење на инспекцискиот надзор,
- да му ги обезбеди условите потребни за вршење на инспекцискиот надзор,
- да определи вработено лице кое ќе биде присутно при вршењето на инспекцискиот надзор,

- по образложено писмено барање од инспекторот кој го врши инспекцискиот надзор, да го прекине работењето за време на инспекцискиот надзор, доколку инспекторот на друг начин не може да го врши инспекцискиот надзор и

- писмено и/или по електронска пошта да го извести инспекторот дали е постапено по инспекциската мерка, најдоцна во рок од три дена од истекот на рокот определен за извршување на инспекциската мерка.

Видови на инспекциски надзор

Член 56

Инспекцискиот надзор може да биде редовен, вонреден и контролен.

Редовен инспекциски надзор

Член 57

(1) Редовен инспекциски надзор е инспекциски надзор над спроведувањето и примената на законите и другите прописи од страна на државните органи, јавните претпријатија, трговските друштва, установите, физичките и на правните лица, кој се врши според однапред предвиден распоред во годишниот план од член 26 од овој закон и месечниот план од член 27 од овој закон.

(2) Редовниот инспекциски надзор се најавува со доставување на писмено известување до субјектот на инспекциски надзор за времето и обемот на инспекцискиот надзор, освен во случаи утврдени со посебните закони кога заради осуетување на инспекциската постапка редовниот инспекциски надзор не се најавува.

(3) Известувањето од став (2) на овој член, придружено со листата за проверка од член 61 од овој закон се доставува до субјектот на инспекцискиот надзор најдоцна три работни дена пред отпочнување на вршењето на инспекцискиот надзор.

(4) По исклучок од став (2) на овој член, редовниот инспекциски надзор нема да се најави кога постојат причини за неодложно постапување, постои оправдана загриженост дека најавата ќе го спречи или намали остварувањето на целта на инспекцискиот надзор или постои јавен интерес за отстранување на опасност по животот и здравјето на луѓето и животната средина.

(5) Во случаите од став (4) на овој член, инспекторот е должен причините да ги внесе во записникот за инспекциски надзор.

(6) Редовен инспекциски надзор од иста инспекциска служба кај ист субјект на инспекциски надзор се врши не повеќе од еднаш годишно, освен ако со друг закон поинаку не е уредено.

Вонреден инспекциски надзор

Член 58

(1) Вонреден инспекциски надзор е инспекциски надзор кој се врши по службена должност или врз основа на иницијатива поднесена од физички или правни лица, органи на државната или локалната власт, како и по писмена наредба на министерот, директорот или функционерот.

(2) Вонредниот инспекциски надзор по правило е ненајавен надзор и истиот се врши најдоцна во рок од 10 работни дена од денот на приемот на иницијативата или писмената наредба од став (1) на овој член во писарницата на инспекцијата или на нејзината службена електронска адреса.

Контролен инспекциски надзор

Член 59

(1) Контролен инспекциски надзор е инспекциски надзор кој се врши по службена должност со цел инспекторот да утврди дали субјектот на инспекцискиот надзор, по истекот на рокот определен во инспекцискиот акт, а при претходно извршен редовен или вонреден инспекциски надзор:

- постапил по инспекцискиот акт во целост,
- делумно постапил по инспекцискиот акт или
- не постапил по инспекцискиот акт.

(2) Непостапувањето односно делумното постапување по инспекцискиот акт претставува основа за изрекување на инспекциска мерка согласно со закон.

Заеднички инспекциски надзор

Член 60

(1) Заеднички инспекциски надзор е редовен или вонреден инспекциски надзор во кој учествуваат две или повеќе инспекции.

(2) Инспекциите вршат заеднички инспекциски надзор кога тоа е неопходно за целосно утврдување на фактичката состојба и/или кога на тој начин се обезбедува поголема економичност и ефикасност на инспекциската постапка.

(3) При вршење на заеднички инспекциски надзор, инспекциите се должни меѓусебно да соработуваат низ консултации и усогласување.

(4) Во случај на потреба од заеднички инспекциски надзор на два или повеќе инспекторати, на предлог на кој било член на Колегиумот, министер или функционерот, лицето назначено да раководи со Колегиумот е должно најдоцна во рок од седум дена од денот на приемот на предлогот да свика седница на Колегиумот заради утврдување потреба за вршење на заеднички инспекциски надзор над работата на определен субјект на инспекциски надзор.

(5) Доколку во заедничкиот инспекциски надзор треба да се вклучат и други инспекции, на Колегиумот се повикуваат и лицата кои раководат со тие инспекции.

(6) Во случаите од став (1) на овој член, Колегиумот донесува одлука за вршење на заеднички надзор, во која се содржани:

- инспекциите кои ќе учествуваат во заедничкиот инспекциски надзор,
- времената рамка за вршење на инспекцискиот надзор,
- инспекцијата одговорна за координирање на инспекцискиот надзорот и
- рокот за подготовка на збиен извештај за заедничкиот инспекциски надзор.

(7) Секоја инспекција која била вклучена во заедничкиот инспекциски надзор подготвува посебен записник за извршениот инспекциски надзор и донесува посебен инспекциски акт, кои се доставуваат до инспекцијата која била определена за координирање на надзорот, врз основа на кои изготвува збиен извештај кој се доставува на разгледување на Колегиумот.

Листа за проверка

Член 61

(1) Листа за проверка ги содржи проверките и другите дејствија од областа на инспекцискиот надзор за кои е овластена инспекцијата.

(2) Инспекцијата донесува листи за проверка за соодветните области од нејзина надлежност кои се објавуваат на веб страницата на инспекцијата.

(3) При спроведување на инспекцискиот надзор, инспекторот врши проверки и други дејствија кои се наведени во листата од став (1) на овој член.

(4) Листата од став (1) на овој член не го ограничува инспекторот да презема други дејствија при инспекцискиот надзор кои се неопходни за постигнување на целта на законот.

(5) Инспекцијата врши ажурирање на листата од став (1) на овој член, најмалку еднаш годишно, а по потреба и почесто.

Иницијатива за вонреден инспекциски надзор

Член 62

(1) Иницијативата за вонреден инспекциски надзор треба да содржи: назив на инспекцијата до која се поднесува, име, презиме и адреса на подносителот односно назив и седиште на правното лице, законски застапник или полномошник доколку го има, краток опис на повредата и назначување на субјектот кај кој се бара вршење на инспекциски надзор.

(2) Ако иницијативата од став (1) на овој член е нецелосна или нејасна, инспекцијата определува рок од најмногу седум дена за дополнување на иницијативата. Доколку подносителот не ја дополни иницијативата во определениот рок се смета дека иницијативата е повлечена.

(3) Инспекторот не постапува по анонимна иницијатива.

(4) Во случај кога иницијативата за поведување на вонреден инспекциски надзор не е во надлежност на инспекцијата, инспекторот во рок од три работни дена од денот на добивање на иницијативата, ја доставува до надлежната инспекција за натамошно постапување и за тоа го известува подносителот на иницијативата.

(5) Најдоцна во рок од 15 дена по завршувањето на вонредниот инспекциски надзор извршен врз основа на поднесена иницијатива, инспекторот е должен да го извести подносителот на иницијативата од став (1) на овој член за резултатите од извршениот инспекциски надзор.

(6) Подносителот на иницијативата за вонреден инспекциски надзор нема својство на странка во постапката по инспекциски надзор, освен доколку иницијативата ја поднел за заштита на свои права и правни интереси, односно доколку има правен интерес од инспекциската постапка.

Заеднички вонреден инспекциски надзор

Член 63

(1) Во случај на потреба од заеднички вонреден инспекциски надзор на два или повеќе инспекторати, на предлог на кој било член на Колегиумот, министер или функционерот, лицето назначено да раководи со Колегиумот е должно најдоцна во рок од седум дена од денот на приемот на предлогот да свика седница на Колегиумот заради утврдување потреба за вршење на заеднички вонреден инспекциски надзор над работата на определен субјект на инспекциски надзор.

(2) Доколку во заедничкиот вонреден инспекциски надзор треба да се вклучат други инспекции, на Колегиумот се повикуваат и лицата кои раководат со тие инспекции.

(3) Во случаите од став (1) на овој член, Колегиумот донесува одлука за вршење на заеднички вонреден инспекциски надзор, во која се содржани:

- инспекциите кои ќе учествуваат во заедничкиот инспекциски надзор,
- времената рамка за вршење на инспекциски надзор,
- инспекцијата која ќе биде одговорна за координирање на инспекцискиот надзор и
- рокот за подготовка на збиен извештај за заедничкиот вонреден инспекциски надзор.

(4) Секоја инспекција која била вклучена во заедничкиот вонреден инспекциски надзор подготвува посебен записник за извршениот вонреден инспекциски надзор и донесува посебен инспекциски акт, кои се доставуваат до инспекцијата која била определена за координирање на надзорот, врз основа на кои изготвува збиен извештај кој се доставува на разгледување на Колегиумот.

Инспекциски надзор кај непознат субјект

Член 64

(1) Во случај кога не може да се утврди субјектот на инспекцискиот надзор, инспекторот на местото на инспекцискиот надзор остава писмена покана до непознат субјект на инспекциски надзор, во која е определено времето за присуство поради вршење на инспекцискиот надзор.

(2) Подоцнежното оштетување, уништување или отстранување на писмената покана од став (1) на овој член, не влијае на уредноста на оставањето на писмената покана.

Записник

Член 65

(1) За извршениот инспекциски надзор, утврдената фактичка состојба, изведените докази, забележаните и утврдените неправилности и недостатоци, забелешките, изјавите и другите релевантни факти и околности, инспекторот составува писмен записник на местото на вршење на инспекцискиот надзор.

(2) Записникот од став (1) на овој член го потпишуваат инспекторот и субјектот на инспекцискиот надзор, на кој му се предава еден примерок од записникот. Ако субјектот на инспекцискиот надзор одбие да го потпише записникот, инспекторот во записникот ги наведува причините за одбивањето.

(3) По исклучок од став (1) на овој член, кога поради обемот и сложеноста на инспекцискиот надзор, неговата природа и околностите на работа, не е можно да се состави записник на местото на вршење на инспекцискиот надзор, записникот се составува во службените простории на инспекцијата во рок од три дена од денот на завршувањето на инспекцискиот надзор, со образложение за причините.

(4) Примерок од записникот од став (3) на овој член се доставува на потпишување до субјектот на инспекцискиот надзор. Доколку во рок од осум дена од денот на приемот на записникот од став (3) на овој член, субјектот на инспекциски надзор не се произнесе во однос на доставениот записник или не го врати потпишан, се смета дека се согласува со неговата содржина.

(5) Формата и содржината на записникот за извршен инспекциски надзор ги пропишува министерот за јавна администрација.

Трошоци на инспекциски надзор

Член 66

(1) Трошоците за вршење на инспекциски надзор ги опфаќаат посебните издатоци во готови пари на инспекцијата што ја води инспекциската постапка, како што се: патните трошоци на инспекторите, издатоците за сведоци, вештаци, толкувачи, увид, анализа на примерок и слично, а кои настанале со спроведувањето на инспекциската постапка и по правило ги поднесува оној на чија штета е завршена инспекциската постапка.

(2) Трошоците од став (1) на овој член, за инспекциската постапка која е завршена без изрекување на инспекциска мерка, паѓаат на товар на инспекцијата која го извршила инспекцискиот надзор.

(3) Трошоците од став (1) на овој член, за постапка која е завршена со изрекување на инспекциска мерка, освен опомена, паѓаат на товар на субјектот на инспекциски надзор.

(4) Висината на трошоците од став (1) на овој член ја утврдува министерот на предлог на директорот, односно функционерот.

Превентивни мерки

Член 67

Со цел да се реализира превентивната функција од работата на инспекциите, тие:

- одговараат на писмени прашања од физички и правни лица кои се однесуваат на областите за кои е надлежна инспекцијата,
- преку медиумите ја информираат јавноста за најчестите констатирани неправилности и за последиците од прекршувањето на законите и другите прописи и
- дејствуваат на други начини во однос на подигање на јавната свест за значењето на почитувањето на законите и прописите од нивната област.

Инспекциски акт и опомена

Член 68

(1) При вршење на инспекциски надзор, инспекторот со инспекциски акт изрекува инспекциска мерка задолжување, наредба, забрана или друга мерка утврдена со посебен закон, со која најсоодветно ќе се постигне целта на инспекцискиот надзор.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, при полесни повреди утврдени со посебните закони, инспекторот пред изрекување на инспекциската мерка задолжително со инспекциски акт изрекува опомена и определува рок во кој субјектот на инспекциски надзор е должен да ги отстрани утврдените неправилностите и недостатоците.

(3) Инспекцискиот акт од ставовите (1) и (2) на овој член, се донесува најдоцна во рок од осум дена од денот на изготвувањето на записникот од член 65 од овој закон.

(4) Кога при вршењето на инспекцискиот надзор не се утврдени неправилности и други повреди на закон или друг пропис или утврдените неправилности се отстранети во текот на вршењето на инспекцискиот надзор или во рокот утврден со инспекцискиот акт од став (2) на овој член, инспекторот ја запира постапката со констатација во записникот од член 65 од овој закон.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член, кога е во прашање преземање на исклучително итни мерки, со цел обезбедување на јавниот мир и безбедност или заради отстранување на непосредна опасност за животот и здравјето на луѓето или за имотот, инспекторот може да изрече инспекциска мерка со усен инспекциски акт.

(6) Во случајот од став (5) на овој член инспекторот е должен веднаш, а најдоцна во рокот од став (2) на овој член да донесе инспекциски акт во писмена форма за изрекување на инспекциската мерка.

(7) Формата и содржината на инспекцискиот акт од ставовите (1) и (2) на овој член ги пропишува министерот за јавна администрација.

Привремена забрана за вршење на дејност

Член 69

(1) Ако инспекторот утврди неправилности и недостатоци со кои се загрозува животот или здравјето на луѓето или на животната средина, како и во други случаи определени со закон, инспекторот привремено забранува вршење на дејност на субјектот на инспекцискиот надзор со запечатување на просториите, објектите, градилиштата, опремата, средствата за работа и други средства, до отстранување на неправилностите и недостатоците.

(2) Субјектот на инспекциски надзор не смее да го отстрани запечатувањето од став (1) на овој член, пред времето определено од инспекторот.

Правно средство

Член 70

(1) Против инспекцискиот акт од член 68 ставови (1) и (2) од овој закон, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на инспекцискиот акт, до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

(2) Жалбата од став (1) на овој член не го одлага извршувањето на инспекцискиот акт.

Објавување на инспекциски акт

Член 71

Инспекцискиот акт се објавува на веб-страницата на инспекцијата, најдоцна пет денови од денот на конечноста на инспекцискиот акт, согласно прописите за заштита на личните податоци.

Однос на надлежните органи со инспекциите

Член 72

(1) Постапката на надлежните органи по однос на барањата и пријавите на инспекторите е итна.

(2) Надлежниот орган е должен да ги земе во разгледување барањата и пријавите од став (1) на овој член најдоцна во рок од осум дена од денот на приемот, доколку со овој или друг закон не е определен пократок рок.

(3) Надлежниот орган до кој е поднесена кривична пријава, барање за поведување на прекршочна постапка или барање за поведување на друга соодветна постапка е должен за резултатите од постапката да ја извести надлежната инспекција.

ГЛАВА X

ПОСЕБНИ ДЕЈСТВИЈА НА ИНСПЕКЦИСКАТА ПОСТАПКА

Земање примерок

Член 73

Доколку во постапката на инспекцискиот надзор е потребно да се утврди дали производите во производството или во продажбата одговараат на пропишаниот состав, односно квалитет, инспекторот може да земе примерок согласно закон.

Постапка за земање на примерок

Член 74

При земањето на примерок инспекторот е должен:

- во исти услови и во исто време да земе најмногу три примероци во количина потребна за испитување (за прва анализа, за втора анализа по барање на субјектот на инспекцискиот надзор и за супер анализа),
- да состави записник за земањето на примерок,
- примероците да ги запечати и прописно да ги означат,
- да го достави без одлагање примерокот за првата анализа до акредитирана институција за вештачење, а вториот и третиот примерок да ги чува во соодветни услови,
- да го извести писмено и без одлагање субјектот на инспекциски надзор за резултатите од анализата,
- да го достави без одлагање вториот примерок на анализа до друга акредитирана институција по барање на субјектот на инспекциски надзор и
- со посебен инспекциски акт да го утврди износот на трошоците што настанале во текот на постапката во врска со анализата на примероците, во случај кога примерокот не соодветствува со пропишаните стандарди.

Претпоставка за согласност

Член 75

Ако субјектот на инспекциски надзор при земањето на примерокот за анализа не бара истовремено земање на примерок за втора анализа, не може да ги оспорува резултатите од добиената анализа.

Оспорување на резултатите од анализата

Член 76

(1) Субјектот на инспекциски надзор може да ги оспорува резултатите од анализата на првиот примерок со барање за вршење на анализа на вториот примерок (земен во исто време и на ист начин), во рок од три дена од денот на доставувањето на резултатите од анализата на првиот примерок.

(2) Ако субјектот на инспекциски надзор, барањето од став (1) на овој член не го достави во пропишаниот рок, се смета дека се согласува со резултатите од анализата на првиот примерок.

(3) Анализата на вториот примерок не може да и се довери на акредитираната институција која ја извршила анализата на првиот примерок.

(4) Ако резултатите од анализата на вториот примерок не се во согласност со резултатите од анализата на првиот примерок, инспекторот во рок од три денови од приемот на овие резултати е должен да поднесе барање за вршење на супер анализа до соодветна акредитирана институција.

(5) Супер анализата од став (4) на овој член, не може да ја врши акредитирана институција која ги вршела претходните анализи, а ако нема други институции за вршење на тие анализи во земјата, анализата може да се довери на институција од земјите членки на Европската Унија.

Трошоци од анализата

Член 77

(1) Трошоците од анализата ги сноси субјектот на инспекциски надзор, ако се утврди дека земените примероци не одговараат на пропишаните стандарди.

(2) Трошоците од анализата ги сноси надлежната инспекција, ако се утврди дека примероците одговараат на пропишаните стандарди.

Привремено одземање на предмети заради обезбедување на докази

Член 78

(1) Инспекторот може во рамките на вршењето на инспекцискиот надзор, привремено да одземе документи, стока, живи животни и други предмети кои можат да послужат како доказ во соодветната постапка (во натамошниот текст: предметите).

(2) Одземањето на предметите од став (1) на овој член трае до правосилност на инспекцискиот акт за одземање.

Задолжително привремено одземање на предмети

Член 79

Инспекторот е должен привремено да одземе предмети кога е пропишано нивното задолжително одземање, кога со нив е сторен прекршок или кривично дело или ако тоа е потребно заради спречување на потешки последици согласно закон.

Задолжително издавање на потврда за привремено одземени предмети

Член 80

(1) За одземените предмети од субјектот на инспекцискиот надзор, инспекторот кој го врши инспекцискиот надзор, задолжително му издава потврда за привремено одземање на предмети.

(2) Потврдата од став (1) на овој член содржи: деловоден број на потврдата; датумот, времето и местото на одземање на предметите; името и презимето, односно називот на субјектот на инспекциски надзор; правниот основ за одземање на предметите; целосен попис предмети; други податоци потребни за препознавање на одземените предмети, потпис од субјектот на инспекциски надзор односно од одговорното лице на субјектот на инспекциски надзор; како и име, презиме и потпис на инспекторот кој го извршил инспекцискиот надзор.

(3) Доколку субјектот на инспекциски надзор одбие да ја потпише и/или земе потврдата од став (1) на овој член, тоа се констатира на самата потврда, со наведување на причините за одбивањето.

Обврска за предавање на одземените предмети

Член 81

(1) Одземените предмети инспекторот ги предава на Агенцијата за управување со одземен имот на Република Северна Македонија.

(2) Барањето за поведување на прекршочна постапка во врска со став (1) од овој член се поднесува до надлежниот суд односно прекршочен орган по спроведувањето на постапка за порамнување.

(3) Надлежниот суд или прекршочен орган во случаите од став (1) на овој член е должен да одлучи по итна постапка.

Обезбедување на услови за привремено одземање на предмети

Член 82

(1) Инспекцијата е должна да обезбеди соодветни просторни и технички услови за чување на привремено одземените предмети до нивното предавање на Агенцијата за управување со одземен имот, доколку со закон поинаку не е утврдено.

(2) Доколку инспекциската служба не располага со соодветни просторни и технички услови за чување на привремено одземените предмети или живата стока, може да изнајми такви простори согласно закон.

ГЛАВА XI

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Глоби за субјекти на инспекциски надзор

Член 83

(1) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 1.500 до 2.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 3.000 до 6.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за големи трговци, ќе му се изрече за прекршокот на правното лице, ако:

- во рок од три денови од добивање на барање од инспекторот не му ги достави бараните податоци со кои располага и кои податоци се од значење за спроведување на инспекцискиот надзор (член 53 став (1) од овој закон),

- на инспекторот не му овозможи пристап до просториите, производите или кое било друго средство кое е предмет на инспекцискиот надзор, како и увид во целокупната документација и информации неопходни за утврдување на фактичката состојба, кои се предмет на инспекцискиот надзор (член 55 алинеја 1 од овој закон),

- на инспекторот не му достави или подготви точни и целосни податоци, извештаи, материјали или други документи кои се неопходни за извршување на инспекцискиот надзор (член 55 алинеја 3 од овој закон),

- не го прекине работењето за време на инспекцискиот надзор (член 55 алинеја 6 од овој закон),

- не му дозволи на инспекторот да земе примерок (член 73 од овој закон),

- на инспекторот не му ги обезбеди условите неопходни за спроведување на инспекцискиот надзор (член 55 алинеја 4 од овој закон),

- не определи лице кое ќе биде присутно при вршењето на инспекцискиот надзор (член 55 алинеја 5 од овој закон),

- го отстрани знакот за запечатување на просториите, објектите, градилиштата, опремата, средствата за работа и други средства, пред времето определено од инспекторот (член 69 став (2) од овој закон) или

- не му дозволи на инспекторот привремено да одземе документи, стока и други предмети кои можат да послужат како доказ во соодветната постапка (член 78 став (1) од овој закон).

(2) Глоба во износ од 250 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршоците од став (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 150 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за прекршоците од став (1) на овој член на физичко лице.

Глоби за директорот односно функционерот

Член 84

Глоба во износ од 450 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на директорот односно функционерот, ако:

- не го подготви и објави годишниот извештај за работа на инспекциската служба за претходната година (член 28 од овој закон) или
- не ги осигури инспекторите за случаи на несреќа при работа (член 41 од овој закон).

Порамнување

Член 85

За прекршоците од членовите 83 и 84 од овој закон, пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд, инспекторот е должен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување согласно Законот за прекршоците.

Надзор над примената на законот

Член 86

- (1) Надзор над примената на овој закон врши Министерството за јавна администрација.
- (2) Инспекциски надзор врши Државниот управен инспекторат.

ГЛАВА XII

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Започнати постапки

Член 87

(1) Инспекциските постапки започнати до денот на отпочнувањето со примената на овој закон, ќе завршат согласно прописите кои важеле до денот на отпочнувањето со примената на овој закон.

(2) Постапките за вработување и унапредување на инспектори започнати пред денот на отпочнувањето со примена на овој закон, ќе завршат согласно Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број бр.102/19, 272/24 и 22/25).

Инспекциски совет

Член 88

(1) Со денот на отпочнувањето со примената на овој закон Инспекцискиот совет се укинува.

(2) Мандатот на претседателот и членовите на Инспекцискиот совет избрани согласно Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број бр.102/19, 272/24 и 22/25), престанува со денот на отпочнувањето со примената на овој закон.

Свикување на Колегиумот

Член 89

Министерот за јавна администрација го свикува Колегиумот на директори на државните инспекторати во рок од 30 дена од денот на отпочнувањето со примената на овој закон.

Воспоставување на регистрите и информацискиот систем за инспекциски надзор

Член 90

Регистрите и информацискиот систем за инспекциски надзор ќе се воспостават во рок од 30 дена од денот на отпочнувањето со примената на овој закон.

Статусни прашања

Член 91

(1) Генералните инспектори од нивото Б1 вработени до денот на отпочнувањето со примената на овој закон го задржуваат своето звање.

(2) Нивото и звањето на работното место на инспектори од нивото В4 – помлад инспектор утврдени Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број бр.102/19, 272/24 и 22/25) се заменува со ниво на работно место и звање на инспектор В3 –со звање помлад инспектор утврдено со членот 33 алинеја 2 точка 3 од овој закон.

(3) Нивото и звањето на работното место на инспектори од нивото В3 – помошник инспектор утврдени Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број бр.102/19, 272/24 и 22/25) се заменува со ниво на работно место и звање на инспектор В2 –со звање самостоен инспектор утврдено со членот 33 алинеја 2 точка 2 од овој закон.

(4) Со денот на отпочнување на примената на овој закон, секое испразнето работно место за генерален инспектор од нивото Б1 и помошник инспектор од нивото В4 се укинува.

(5) Институциите може да систематизираат работно место на генерален инспектор или помошник инспектор само доколку преземаат генерален инспектор или помошник инспектор од друга институција или кога генералниот инспектор или помошникот инспектор се враќаат по престанок на мирувањето на работниот однос.

(6) Во случаите од ставот (5) на овој член, услов за добивање позитивно мислење на актот за систематизација од Министерството за јавна администрација, е институцијата да достави образложение со наведени причини за таквото преземање, податоци за генерален инспектор односно помошник инспектор кој се презема, како и измена на актот за систематизација на институцијата од која генерален инспектор односно помошник инспектор се презема со укинување на неговото работно место или кога се враќа по престанок на мирувањето на работниот однос.

(7) Инспекторите кои до денот на отпочнувањето со примената на овој закон имаат важечки лиценци за инспектор, продолжуваат да работат како инспектори.

(8) Службените легитимации и значки на инспекторите издадени до денот на отпочнувањето со примената на овој закон, согласно Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број бр.102/19, 272/24 и 22/25), ќе важат до издавање на нови службени легитимации и значки согласно овој закон.

(9) Новите службени легитимации и значки на инспекторите ќе се издадат во рок од шест месеци од денот на отпочнувањето со примена на овој закон.

(10) Општинските даночни инспектори вработени во организациските единици за инспекциски надзор во состав на општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје кои според претходно важечките прописи не се стекнале со лиценца за инспектори, а се со ист статус како општинските инспектори од другите области, ќе се стекнат со статус инспектор и за нив ќе се применуваат одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон, како и одредбите од посебните закони и колективни договори.

Усогласување на законите

Член 92

Законите со кои е уредена организацијата и надлежноста на инспекциите, ќе се усогласат со одредбите од овој закон во рок од четири месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Донесување на подзаконските акти

Член 93

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од четири месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Усогласување на актите за внатрешна организација и актите за систематизација на работните места

Член 94

Институциите ќе ги усогласат актите за внатрешна организација и актите за систематизација на работните места во рок од три месеци од денот на отпочнувањето со примената на овој закон.

Преземање на вработени од Инспекцискиот совет

Член 95

(1) Со денот на отпочнувањето со примената на овој закон, вработените во стручната служба на Инспекцискиот совет основан согласно Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.102/19, 272/24 и 22/25) ги презема Министерството за јавна администрација, во организациона единица за спроведување на овој закон.

(2) Министерството за јавна администрација во рок од 30 дена од денот на отпочнувањето со примената на овој закон е должно да го измени актот за систематизација на работни места на Министерството за јавна администрација.

(3) Со денот на отпочнувањето со примената на овој закон, имотот, средствата, предметите за работа, архивата и документацијата, како и обврските на Инспекцискиот совет, ги презема Министерството за јавна администрација.

Престанок на важност

Член 96

Со денот на отпочнувањето со примената на овој закон, престанува да важи Законот за инспекциски надзор („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 102/19, 272/24 и 22/25).

Влегување во сила

Член 97

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 јануари 2026 година.